

N-ATSETÜÜLTSÜSTEIIN

Kasutamine	<p>Paratsetamooli mürgistuse korral, kui plasmakontsentratsioon on hepatotoksiline (vt Rumack-Matthew nomogrammi). Ravi on edukam, kui mürgistusest pole möödunud üle 8-10 h, aga on näidustatud isegi kuni esimese 24 h jooksul. Erandjuhtudel võib NAC-i kasutada patsientidel, kes satuvad haiglasse enam kui 24 h möödudes viimasest paratsetamooli manustamisest ja kellel on veres mõõdetav paratsetamooli kontsentratsioon.</p> <p>NB! Paratsetamooli kontsentratsioon veres on adekvaatselt hinnatav alles 4 h möödudes ravimi manustamisest. Varem võetud analüüsid võivad anda ekslikult madala kontsentratsiooni.</p>
Rasedus ja imetamine	<p>FDA kategooria B. Teratogeensuse kohta puuduvad andmed. Antidoodi manustamine on paratsetamooli mürgistuse korral näidustatud nii ema kui ka loote seisukohalt.</p>
Annustamine	<p>Kui paratsetamooli kontsentratsiooni pole võimalik määrata 8 h jooksul pärast ravimi manustamist ja tarvitatud annus on täiskasvanutel > 150 mg/kg ning lastel > 200 mg/kg.</p> <p>Kui paratsetamooli plasmakontsentratsioon Rumack-Matthew nomogrammi järgi on võrdne/suurem kui "võimalik maksatoksilisus" on näidustatud antidootravi N-atsetüültsüsteiiniga.</p> <div data-bbox="347 616 1165 1220" style="text-align: center;"> <p>The nomogram plots plasma acetaminophen concentration in µg/ml on a logarithmic y-axis (1 to 200) against time in hours on a linear x-axis (0 to 24). A diagonal line descends from approximately 180 µg/ml at 4 hours to 30 µg/ml at 24 hours. The area above the line is labeled 'Tõenäoliselt toksiline' and the area below is 'Pole toksiline'. A bracket between 20 and 24 hours on the x-axis is labeled 'Toksilisus võimalik' and '25%', indicating a 25% decrease in concentration over that period.</p> </div> <p style="text-align: center;">RUMACK-MATTHEW NOMOGRAMM</p> <p>Eeldatav minimaalne lähteannus esimese 24 h jooksul 70-kg täiskasvanu raviks on 20% lahuse korral 7 viali (a' 30 mL).</p> <p>Kasutatakse nii suukaudselt, kui ka i/v.</p> <p><u>Suukaudsel manustamisel:</u> Algannus on 140 mg/kg kohta 10% või 20% lahust lahjendatuna 5%-ks mahlas või karboniseeritud vees. Säilitusannus on 70 mg/kg iga 4 h tagant. Keskmiselt tuleks N-atsetüültsüsteiini kasutada 20-36 h (mõningatel juhtudel ka pikemalt).</p> <p><u>I/v manustamisel:</u> 150 mg/kg 200 ml-s 5% glükoosis 60 min jooksul, seejärel 50 mg/kg 500 ml-s 5% glükoosis 4 h jooksul ja 100 mg/kg 1000 ml-s 5% glükoosis 16 h jooksul. Koguannus nii lastele kui ka täiskasvanutele on 300 mg/kg 20 h jooksul.</p> <p>Paratsetamooli mürgistuse korral tuleks siiski täiskasvanutel eelistada intravenooset manustamist. Lastel puhul soovitatakse eelistada võimalusel suukaudset manustamist.</p> <p>Laboratoorselt tuleks jälgida seerumi atsetaminofeeni kontsentratsiooni ning kui see on alla määramispiiri ning transaminaaside väärtused on normis, võib ravi lõpetada. Teise võimalusena jätkatakse NAC manustamist kuni protrombiini aeg (kõige tundlikum marker paratsetamooliga seotud maksakahjustuste korral) normaliseerub.</p> <p>Fulminantse maksapuudulikkuse korral tuleb jätkata NAC manustamist kuni entsefalopaatia taandumiseni, INR jääb alla 2 või kuni patsiendile teostatakse maksasiirdamine.</p>

Tabel 2. Atsetüülsüsteini annustamine vastavalt kehakaalule

Kehakaal(kg)	Atsetüülsüsteini kogus		
	150 mg/kg/ 15 min (200 ml lahuses)	50 mg/kg/ 4 h (500 ml lahuses)	100 mg/kg/ 16h (1000 ml lahuses)
40	6 g	2 g	4 g
50	7,5 g	2,5 g	5 g
60	9 g	3 g	6 g
70	10,5 g	3,5 g	7 g
80	12 g	4 g	8 g
90	13,5 g	4,5 g	9 g
100	15 g	5 g	10 g

Kuigi N-atsetüülsüsteini väljub hemodialüüsil, pole vajalik dialüüsi ajaks annuse muutmise.

Vastunäidustused

Teadaolev ülitundlikkus (harvaesinev) ravimi suhtes.

Kõrvaltoimed

Antidoodina ette nähtud annustes võib põhjustada iiveldust, oksendamist ja kõhulahtisust. Kiire boolussüst võib põhjustada angioödeemi, hüpotensiooni ja bronhospasmi (anafülaktiline šokk). Reaktsiooni teke on annusest ja kontsentratsioonist sõltuv. Astmaatikutele tuleks seetõttu ravimit manustada ettevaatusega. Antidoodina kasutatavates annustes võib olla kardiotoksilise toimega.